

כשרות סיגריה אלקטרונית

דיני עישון ב'סיגריה אלקטרונית'

עישון 'לייט': בשנים האחרונות בעקבות המודעות הגבוהה על הסכנה בעישון הסיגריות הרגילות, נפוץ מאוד בקרב הציבור 'עישון בסיגריה אלקטרונית'. מצוי בשוק, נוזל לסיגריות אלקטרוניות ללא הכשר. כמו כן אפשר להשיג בחנויות 'איי-סמוק' ו'פייפקע' נוזל מילוי כשר בחלק מהטעמים (וכן יש 'כשר לפסח'), בהשגחת ועד הכשרות של **בד"ץ העדה החרדית**, בהשגחה צמודה בייצור הטיפות על כשרות הגליצרין והתמציות. וכן ניתן להשיג נוזל מילוי כשר בהשגחת **חוג חתם סופר**.

לאחרונה פורסם פסק הלכה מרעיש, מאת **הג"ר משה שטרנבוך שליט"א**, והג"ר **משה שאול קליין שליט"א**, והג"ר **עזריאל אויערבאך שליט"א**, והג"ר **שריאל רוזנברג שליט"א**, על הצורך בכשרות מהודרת לנוזל האידי, הנשאף בעישון סיגריה אלקטרונית, שדינו כזיעה שיש בו ממשות.

הג"ר משה שאול קליין שליט"א מוסיף במכתבו, מאחר שלדעת הרופאים השימוש בזה אינו מן הדברים הבריאים לאדם, על כן מדין שמירת הגוף, יש למנוע מלהשתמש בזה כלל. היטיב להגדיר זאת אחד המשווקים הגדולים, מי שמעשן סיגריה רגילה מוטל עליו לעבור לסיגריה אלקטרונית המשמש כגמילה מהעישון הרגיל המסוכן, אבל מי שלא מעשן בכלל, שלא יתחיל!

לפי קביעת הרופאים ו'ארגון הבריאות העולמי', גם עישון בסיגריה אלקטרונית אינו דבר בריא כי יש בנוזל חומרים כימיים מסוכנים, אבל הסכנה נמוכה באופן משמעותי מהעישון הרגיל.

כבר התבאר באריכות בגליון 'עומק הפשט' מספר 66 הנושא של סכנת העישון מצד **וְנִשְׁמָרְתֶּם מֵאֵד לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם**, והאם בפסח מותר לעשן סיגריות רגילות ללא הכשר.

ודעת **הג"ר שמואל אליעזר שטרן שליט"א** שראוי להחמיר ולהשתמש רק באלו שיש להם הכשר מקובל. וכן שמעתי **מאחד מגדולי הוראה שליט"א** מומחה בדיני כשרות, שאין חיוב גמור לצרוך סיגריה עם הכשר, אך 'מהיות טוב' רצוי מאוד לא לעשן סיגריה בלי הכשר, בעקבות החששות שהתעוררו בכשרות.

מאידיך דעת **הג"ר יצחק מרדכי רובין שליט"א** (בשיעורו), וכן שמעתי **מכמה גדולי הוראה שליט"א**, וכן שמעתי בשם **הג"ר אשר זעליג וויס שליט"א**, שלא צריך הכשר לסיגריה אלקטרונית.

משיב כהלכה

במדור זה מופיע שאלה שבועית בנושא הגליון הבא, התשובות הנכונות ישולבו במידת האפשר בגליון הקרוב, כל מי ששולח תשובה בכתב על השאלה נכנס להגרלה!

הפרס השבוע: 100 ₪

שאלה: למי שייך המטמון שהיה בכסא בישיבת מיר,

ב'דיני אדם' ו'בדיני שמים'?

מעשה שהיה: בחור בפנימיה בישיבת מיר, תיקן כסא שהיה מונח בחדר, לפתע נפל מהכסא סכום עצום בדולרים, אחד הבחורים שאינו חבר חדר, קפץ והגביה את הכסף ואמר 'זכיתי'. בחדר יש שני כסאות דומים, אחד נמצא באשפה על ידי בחור שכבר נישא, ואת הכסא השני השיג בחור שעדיין מתגורר בחדר מעיזבון של גויה שמתה בדירה שכורה בשכונת 'זכרון משה', והבן אמר שאפשר לזרוק את כל חפציה, וספק על הכסא עם המטמון מהיכן הגיע.

קעת השאלה למי שייך הכסף; לבחור שמצא את הכסא באשפה, לבחור שהשיג את הכסא השני, לבעלי הדירה השכורה שזכו בה מדין חצר, לישיבה מדין חצר, לחברי החדר מדין חצר, לבחורים שהיו במעמד הנפילה מדין קנין ד' אמות, למגביה כי הוא הזוכה הראשון?

תשובות ניתן להעביר עד יום ראשון הקרוב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, ישיבה) באחת האפשרויות הבאות:

- תיבת 'עומק הפשט' בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים
- בפקס מספר 6507823-1532
- במייל 5047867@gmail.com
- בכל עמדות 'נדרים פלוס', קופת 'עומק הפשט'
- ב'קו הילכתא' 02-5377085 שלוחה 4

ההגרלה על דעת רבני המכון

המדור השבוע נודב על ידי ידידינו הרב יעקב קובלסקי שליט"א להצלחה וברכה בכל הענינים

שם הזוכה בהגרלת הגליון הקודם (205) על סך 100 ₪

הרב יעקב יוסף ולדשיין שליט"א
ב'ית המדרש המרכזי ישיבת מיר ירושלים'

בשער הגליון

ברוך ד' זכינו להוציא את גליון 'עומק הפשט' קרוב ל-4 שנים, ולברר מאות נושאים בהלכה.

ברוך שהחיינו והגיענו, לשדרג מחדש את מראה הגליון, ופנים חדשות באו לכאן, בנוסף הגברנו את כלל הפעילות, ופתיחת 'קו ומוקד הילכתא' בהשקעה עצומה.

בהזדמנות זו אנו פונים מקרב לב לאלפי הקוראים, בואו וטלו חלק בעלויות העצומות של הפעילות הכבירה,

וכל התורמים יתברכו מן השמים בכל הברכות הכתובות בתורה.

לתרומות

חייגו עכשיו 02-5377085

שלוחה 8

טעם וריח, ולא שייך להגיד 'ביטול ברוב', כי באחוזים הוא יותר מאחד משישים, ועוד שדבר שניתן לטעם לא בטל, וכל יסוד ההיתר בתערובת אחד משישים כי לא ניכר טעמו, וכאן מורגש היטב חומרי הטעם שתפקידם לתת טעם טוב. ולגבי תערובת טעמי איסור והיתר ביחד, תלוי בגדרי הדין של 'זה וזה גורם'.

מדובר בחומרים שאינם מן החי, וגם לא מצוי שהייצור יהיה במפעל שיש בו גם חומצות שומן מן החי, שמערכת הקיטור המשותפת תעביר את הבליעות האסורות. אולם קיים חשש סביר, שישאר בתערובת רכיבי בשר או חלב שתפקידם להזין את החיידקים המייצרים את החומרים, ויהיו במצב של נתינת טעם לכל התערובת מחמת חום של יד סולדת, או שהייה מעת לעת. אך אינו חשש מצוי, כי לא ודאי שהניחוח יחד עם בשר אסור, וגם אם הניחו אולי לא היה בצורה שמבליעה שבדרך כלל אינו מתחמם לכדי יד סולדת ולא שוהה מעת לעת, ועוד ספקות. ויתכן לתלותו בנדון הפוסקים האם יש דין 'חתיכה נעשית נבילה' בלח, או רק ביבש.

בחומרי טעם מעורב אלכוהול, ויתכן שימוש גם באלכוהול שמקורו מין נכרים, אך מדובר במיעוט שאינו מצוי בין כלל חומרי הטעם.

2. איסורי אכילה

דין ריח: נחלקו בגמ' (פסחים דף עו: עבודה זרה דף סו:) לגבי איסורי אכילה, האם 'ריחא מילתא' או 'ריחא לאו מילתא'. להלכה דעת הרי"ף והרמב"ם (מאכלות אסורות פרק יג הלכה יד, פרק טו הלכה לג) ד'ריחא לאו מילתא היא'. ודעת התוס' והרא"ש שיש חילוקי דרגות בריחא, יש מותרים לכתחילה, ויש אסורים גם בדיעבד, ויש שאסורים לכתחילה ומותרים בדיעבד.

השו"ע (יו"ד סימן קח) פוסק שיש סוגי ריח שמותרים כמו בשר צלוי בתנור עם בשר טרף, ויש ריח חזק שאסור כגון פת חמה על גבי חבית יין נסך פתוחה. ומותר להריח 'בת תיהא' שהוא חבית יין נסך על ידי הצינור שיוצא מהחבית. לפי תוס' בעבודה זרה טעם ההיתר ב'בת תיהא' כי ריח היין נכנס בחוזק ומזיקו, ולכן לא נחשב כשותה. ויש לדון בסיגריה אם שייך ההיתר שפירשו התוס' משום שנכנס בחוזק ומזיקו. ותוס' בבבא קמא (דף קטז:) פירש הסוגיא באופן אחר.

דין זיעה: לגבי זיעה, כתב השו"ע (יו"ד סימן צב סעיף ח) מחבת עם חלב שמונח בזמן הבישול מתחת לסיר של בשר והזיעה עולה מהמחבת ונבלעת בסיר, הסיר נאסר, כי הזיעה נחשבת כמאכל עצמה. המקור לכך שזיעה היוצאת מן הדבר חשובה כאותו דבר, מביא הרא"ש (שו"ת הרא"ש כלל כ סימן כו) ומובא בתרומות הדשן (פסקים סימן קג) מהמשנה במכשירין (פרק ב משנה א-ב) שזיעה העולה מבית המרחץ דינו כמי המרחץ. לפי זה פוסק הפרי מגדים (הנהגת הנשאל עם השואל אות לו) שהזיעה עצמה אסורה באכילה, ולכן הורה להדיח היטב בשר שבישלו תחתיו חלב שעלה עליו זיעה, למרות שלא נבלע בבשר כי הזיעה אינה בחום של יד סולדת.

נותן טעם: לגבי תערובת גוף האיסור, מבואר בגמ' (חולין דף צז:) ונפסק בשו"ע (יו"ד צח א) מין בשאינו מינו יבדוק על ידי גוי אם יש בו בנותן טעם, ואם אין גוי או במין במינו שאין אפשרות להרגיש אם יש בו נותן טעם מהאיסור, שיעורו בשישים שאז אין בו טעם. ואם כן בסיגריה אלקטרונית צריך לברר במציאות, האם

בגיליון זה יובא, טעמי האוסרים והמתירים; תחילה נדון מצד המציאות, מהם החומרים שנמצאים בסיגריה, והאם יש בהם חששות כשרות, והאם מצד המציאות החומרים נכנסים לתוך הפה.

זיעה או ריח: בהמשך נדון מהצד ההלכתי, האם מותר לעשן חומר שאין עליו הכשר, שהרי באיסורי אכילה, ריח שאין בו ממשות יש אופנים שמותר ויש אופנים שאסור, ובזיעה שהוא אדים שיש בהם ממשות, בכל אופן אסור באכילה. כעת עלינו לברר, האם עשן הסיגריה דינו כריח שמותר באופנים מסוימים, או דינו כזיעה שאסור? והאם החומר נחשב ראוי לאכילה? והאם העישון נקרא מעשה אכילה?

1. החומרים שנכנסים לסיגריה

חומרים כשרים: מומחי כשרות נותנים את הרקע לסוגיא; בסיגריה אלקטרונית מצוי עשרות עד מאות חומרי גלם שמגיעים מכל העולם, ורק אנשים בודדים יודעים מה יש בפנים! בחומרים ניקוטין, פרופילן גליקול (PG), פוליאיתילן גליקול 400 (PEG400), אין חשש כשרות.

גליצרין: החשש מתחיל, בגליצרין (VG) שהוא מרכיב הכרחי בסיגריות האלקטרוניות שמייצר אדים (vapor steam) כמו עשן, הגליצרין בסיגריות הוא מן הצומח ומויצר בחו"ל, ואין בו חשש כשרות כי תרו"מ אין נוהג בחו"ל, ורחוק מאוד לחשוש שיהא בו ערלה ודאי שנוהג בחו"ל. אבל מצוי גליצרין מן החי, שיש בו חששות נבלות וטריות, וממילא גם הגליצרין הצמחי יתכן שמויצר באותו מפעל, ומערכת הקיטור והכלים המשותפת בתהליך פירוק השומנים, אוסרת גם את הגליצרין הצמחי, אמנם מקובל בעולם הכשרות שמרבית הגליצרין הצמחי מיוצר באתרים ייעודיים שאין מייצרים בהם גליצרין מן החי ולכן חשש זה הוא מיעוט קטן, וכלל נקוט בידינו 'כל דפריש מרובא פריש'.

חומרי טעם וריח: בכל סיגריה אלקטרונית יש 4% של חומרי

עדכוני הלכה

רכיבי מילוי 'הסיגריה האלקטרונית'

י"ש כח להרב יהודה שרשבסקי הי"ו משגיח כשרות בשארית ישראל, על הסיוע הגדול בבירור המציאות של מרכיבי הנוזל של הסיגריה האלקטרונית, ניתן להאזין לדבריו הנפלאים בקו 'הילכתא' 02-5377085 שלוחה 2.

תמצית דבריו; גם אם יש שאלה הלכתית בשאיפת זיעה של איסורים, החשש במציאות שימצא מרכיב אסור בנוזל הסיגריה, רחוקה מאוד, ולכן מצד הדין מותר לעשן סיגריות אלקטרוניות ללא הכשר.

אכן לגבי פסח מצוי הרבה חששות בנוזל, כי בממתיק יש חשש חמץ, והגליצרין הוא בחשש קטניות, ויעשה שאלת חכם האם מותר לעשן בפסח סיגריה אלקטרונית ללא הכשר.

אצל המעשנים נוזלים בריאות), ואין העישון בלי טעם לחיך נחשב אכילה או טעימה. ולא מצאנו בעישון סיגריה אלקטרונית תורת אכילה כלפי כל דיני התורה, כגון כלפי ברכת שהכל, טבילת הסיגריה, עישון בתענית, עישון לפני שחרית, נוזל שישנו עליו.

שלא כדרך הנאתן: פסק הרמב"ם (הלכות יסודי התורה פרק ה הלכה ח) שמותר ליהנות שלא כדרך הנאתן מאיסורי הנאה אפילו שלא במקום סכנה, כגון מלוגמא או רטיה או אם מעורב במשקה דבר מר כי אין בו הנאה לחיך.

לפי דברי הרמב"ם יש מתירים לחולה לבלוע ביום הכיפורים תרופה עם משקה מר. ואם כן למרות שיש בנוזל הסיגריה גליצרין וחומרי טעם שראויים לאכילה, בכל זאת, אם מעורב בנוזל הרבה ניקוטין שעושה טעם מר בכל התערובת (כפי שמצוי שאם נכנס לפה המילוי של הסיגריה, מיד יפלוט אותו מחמת מרירותו), גם אם מעורב בו חומר האסור באכילה, נחשב שלא כדרך הנאתו ומותר.

ומלבד כל זאת, הרי בכלל לא ברור שיש כאן טעם איסור, וכדברי מומחי הכשרות שרוב המכריע של המרכיבים אין בהם חשש כלל, וגם במרכיבים שיש בהם חשש איסור רחוק, עדיין יש כלפיהם כמה צירופים להקל מצד ההלכה.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. צריך הכשר: יש אומרים שאין לשאוף 'סיגריה אלקטרונית' בלי הכשר מהודר. כי האדים שנכנסים לפה דומה לזיעה האסורה, ויש טעם טוב לאיסור, ויתכן שזה ריח אסור.
- ב. לא צריך הכשר: יש אומרים שמותר לעשן גם בלי הכשר, כי האדים אינם כמו זיעה אלא כמו ריח שמותר, ובדרך כלל מעורב בו ניקוטין שפוגם את טעמו ואינו ראוי לאכילה, ועישון אינו נחשב אכילה, ועוד שהחשש במציאות רחוק מאוד שיש חומרים אסורים.
- ג. שהכל: עישון בסיגריה אלקטרונית אינו טעון ברכת 'שהכל' אפילו שנכנס טעם לפה, ויש שכתב לברך 'שהכל' על דבר אחר לפני העישון.
- ד. בריאות: גם העישון בסיגריה אלקטרונית מזיק לבריאות, ומדין שמירת הגוף יש למנוע מלעשן כלל. אכן מי שמעשן סיגריה רגילה, עדיף שיעבור ל'סיגריה אלקטרונית' שסכנתו פחותה.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גליון שבועי
שיעורים וימי עיון
מוקד למענה הלכתי
בירודי הלכה אקטואליים
קו הילכתא
חוברות הדרכה

נושא הגליון הבא:

מי זכה במטמון שהיה בכסא בישיבת מיר?

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"נ, לרפו"ש, וכדומה.
ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.
אפשר לתרום עבור הוצאת הגליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס
'וקהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

מוקד הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי

קו הילכתא

02-5377-085

5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...